

[เพิ่มศักดิ์ , อารยะ หน้า 86-99]

หลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร: กรณีศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการประกวดระดับนานาชาติ

Principle of Creative Poster Design for Communication:
The Successful Case-studies at International Competitions

เพิ่มศักดิ์ สุวรรณทัต* คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อารยะ ศรีกัลยานบุตร** คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Permsak Suwannat. Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

Araya Srikanlayanabuth. Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

Email : permsak.s@chula.ac.th

บทคัดย่อ

หลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารที่ได้จากกรณีศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการประกวดระดับนานาชาติ เป็นการศึกษาผลงานโปสเตอร์ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดในระดับสากล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาหลักการการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล นำมาพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพด้านการออกแบบที่สูงขึ้น เพราะโปสเตอร์ที่ดีต้องดึงดูดความสนใจและสื่อสารกับผู้ชมให้ได้ในเวลาอันสั้น จึงเป็นการยากที่นักศึกษาจะออกแบบโปสเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพดี การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มนักศึกษา หลักสูตรออกแบบนิเทศศิลป์ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อสร้างสรรค์โปสเตอร์สำหรับการประกวดในระดับนานาชาติ ผลการศึกษาพบว่า หลักการการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบ 5 ข้อคือ 1. วิธีในการนำเสนอ 2. เทคนิคในการสร้างสรรค์ภาพ 3. การใช้สัญลักษณ์ 4. ชนิดของสื่อ (ภาพถ่าย การวาดภาพประกอบ หรือ การใช้ตัวอักษร) และ 5. คำพาดหัว โดยองค์ประกอบทั้งหมดที่ได้ประกอบเป็นหลักการการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารที่มีคุณภาพในระดับสากล

คำสำคัญ: การออกแบบนิเทศศิลป์ การออกแบบเรขศิลป์ การออกแบบโปสเตอร์ การจัดการงานออกแบบ

* เพิ่มศักดิ์ สุวรรณทัต (ผศ.ดร.) : คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: permsak.s@chula.ac.th

** อารยะ ศรีกัลยานบุตร : คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: araya.chula@yahoo.com

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

Abstract

Principle of creative poster design for communication from the successful case-studies at international competitions is a study of award winning posters from international competitions. It aims to identify principle of the efficient creative poster designs that could bring to teach and develop students' capability of design, because a good poster has to communicate and catch the audience attention in a short glimpse. Therefore, it is difficult for student to design the effective posters. This is a qualitative research which is a researcher has studied groups of sophomore students at Communication Design Program at Mahidol University International College in order to create creative posters for the international competitions. The findings of this study suggest that to have a good poster design that meets international standard, a designer has to focus on the relationship of 5 elements which are 1) Ways of presentation, 2) Techniques of visual design, 3) Semiotics, 4) Type of image, and 5) Headline all of them are the key elements of Principle of creative poster design for communication.

Keywords: Communication Design, Graphic Design, Poster Design, Design Management

1. บทนำ

ปัจจุบันการออกแบบถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อีกทั้งการสื่อสารที่ไร้พรมแดนทำให้การออกแบบสื่อยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในการเสริมสร้างสังคมและเศรษฐกิจของชาติ มากไปกว่านั้นการแข่งขันทางธุรกิจที่มีมากขึ้นและซับซ้อนขึ้นตามจำนวนและความหลากหลายของประชากรโลก ทำให้การศึกษาและพัฒนาการของการออกแบบสื่อไม่สามารถที่จะหยุดอยู่กับที่ได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาต้องทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านการออกแบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าปัจจุบันสื่อดิจิทัลกำลังเป็นที่แพร่หลายแต่สื่อที่ได้รับการนิยมนิยามอย่างยาวนานอย่างเช่นโปสเตอร์ก็ได้รับการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เกิดเป็นโปสเตอร์ในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถนำไฟล์ข้อมูลไปเผยแพร่ต่อได้ในโลกดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย และ เว็บไซต์ หรือจะนำไปพิมพ์ลงบนกระดาษก็สามารถทำได้ โปสเตอร์จึงยังคงเป็นสื่อที่มีความนิยมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

หลักการออกแบบเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาต้องเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานออกแบบ ดังนั้นการศึกษาเพื่อค้นหาหลักการของการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีผลงานออกแบบที่ได้มาตรฐานสากล โดยผลงานออกแบบของนักศึกษาจะถูกส่งเข้าประกวดในโครงการโปสเตอร์ฟอรัมมอว์ (Poster for Tomorrow) เพื่อวัดคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักการการออกแบบ

โครงการโปสเตอร์ฟอรัมมอว์ (Poster for Tomorrow) คือการจัดการประกวดการออกแบบโปสเตอร์ภายใต้การควบคุมขององค์กร โฟร์ทอมอว์ (4tomorrow) ซึ่งเป็นองค์กรที่ผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นต่างๆที่มีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติ ตั้งอยู่ ณ กรุงปารีส การประกวดจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง โดยจัดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2009 มีผลงานออกแบบถูกส่งเข้าประกวดเป็นจำนวนมาก ในปี ค.ศ. 2013 มีผลงานส่งเข้าประกวดจากนักออกแบบมืออาชีพและมือสมัครเล่นทั่วโลก 3,461 ผลงาน และ ค.ศ. 2014 มีผลงานส่งเข้าประกวด 4,301 ผลงาน การตัดสินแบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกจะเป็นการตัดสินทางออนไลน์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

จากผู้ทรงคุณวุฒินิสิตสาขาวิชาชีพ จำนวน 100 คน ที่เป็นตัวแทนมาจากมากกว่า 35 ประเทศ เพื่อคัดเลือกโปสเตอร์ที่มีความคิดสร้างสรรค์และเนื้อหาเหมาะสมตรงตามโจทย์ที่กำหนดให้เหลือเพียง 100 ผลงาน จากนั้นผลงานที่ผ่านการคัดกรองคุณภาพขั้นแรก 100 ผลงาน จะถูกส่งไปให้กรรมการรอบสุดท้ายที่เป็นนักออกแบบโปสเตอร์มืออาชีพที่มีชื่อเสียงระดับสากลจำนวนมากกว่า 10 คน ที่เป็นตัวแทนมาจากหลากหลายประเทศเป็นผู้ตัดสิน โดยการตัดสินรอบสุดท้ายจัดขึ้นที่กรุงปารีส กรรมการจะคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด 10 ผลงาน (Top 10 Posters) ให้ได้รับรางวัลสูงสุด โดยผลงานทั้ง 10 ชิ้น จะถูกจัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของผลงานสะสมถาวรของ 10 พิพิธภัณฑ์ด้านการออกแบบ ในทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา คือ 1. Canadian Museum for Human Rights ประเทศแคนาดา 2. Center for the Study of Political Graphics ประเทศสหรัฐอเมริกา 3. Dansk Plakatomuseum ประเทศเดนมาร์ก 4. Design Museum Gent ประเทศเบลเยียม 5. Graphic Design Museum ประเทศเนเธอร์แลนด์ 6. Lahti Poster Museum ประเทศฟินแลนด์ 7. Les Arts Decoratifs ประเทศฝรั่งเศส 8. Museum für Gestaltung ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ 9. Wilanow Poster Museum ประเทศโปแลนด์ และ 10. Victoria and Albert Museum สหราชอาณาจักร นอกจากนี้ผลงานที่ดีที่สุด 10 ผลงาน และผลงานเข้ารอบสุดท้าย 100 ผลงาน จะถูกเผยแพร่ในเว็บไซต์ www.posterfortomorrow.org รวมถึงมีการนำไปจัดแสดงนิทรรศการหมุนเวียนตามที่ตั้งต่างๆ ในหลายประเทศและหลายทวีป ผลงานที่ได้รับรางวัล Top 10 Posters จึงนับได้ว่าเป็นผลงานออกแบบที่มีคุณภาพสูงในระดับสากล ดังนั้นผลการศึกษาลักษณะการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์จากกรณีศึกษาที่ประสบผลสำเร็จโดยผลงานได้รับรางวัลสูงสุด Top 10 Posters จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานออกแบบไม่เพียงเฉพาะสำหรับนักศึกษาเท่านั้นแต่รวมถึงนักออกแบบมืออาชีพอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ศึกษาองค์ประกอบของผลงานออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล
- 2.2 วิเคราะห์หาหลักการทางการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดออกแบบโปสเตอร์ในระดับนานาชาติ
- 2.3 เพื่อนำผลของการศึกษาที่ได้ไปออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักการการออกแบบโปสเตอร์ที่มีคุณภาพ

3. วรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 หลักการกำกับศิลป์

การกำกับศิลป์มีความสำคัญต่อการออกแบบสื่อเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นวิธีในการนำเสนอภาพที่ต้องใช้ศิลปะหลายแขนงประกอบเข้าด้วยกัน จากการศึกษาแนวคิดทางการออกแบบโฆษณาของ Mahon (2010) การกำกับศิลป์ประกอบด้วย 8 วิธีการ คือ 1. มองมุมต่าง (Seeing things differently) 2. ทำในวิธีที่แตกต่าง (Doing things differently) หรือสร้างความประหลาดใจให้ผู้รับชม (Surprise) 3. เปิดให้ผู้รับชมได้ค้นพบความหมายที่แฝงอยู่ (Give the audience something to discover) หรือ สร้างเรื่องความหมายซ้อน (Double meaning) 4. ใช้ภาพที่ต้องตีความหมาย (Using ambiguous imagery) 5. สร้างการเรียงลำดับมุมมองของภาพ (Establishing a visual hierarchy) 6. สร้างสรรค์ภาพที่ส่งผลกระทบต่อคน (Creating visual impact) 7. มีความเรียบง่ายและไม่เกินกว่าเหตุ (Simplicity and understatement) 8. ก่อให้เกิดภาพพจน์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ที่ดีต่อตราสินค้า (Creating a distinct look for the brand)

3.2 สัญศาสตร์

ทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อการออกแบบนิเทศศิลป์และเรขศิลป์ ทฤษฎีหนึ่งคือ คือทฤษฎี สัญศาสตร์ โดยในทวีปยุโรป สัญศาสตร์ คือคำว่า Semiology แต่ในสหรัฐอเมริกา สัญศาสตร์ คือคำว่า Semiotics โดยผู้ที่นำเสนอทฤษฎีสัญศาสตร์สู่วงวิชาการคือ ศาสตราจารย์ทางด้านภาษาศาสตร์ชาวสวิส ที่มีชื่อว่า เฟอร์ดินองด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) และในระยะเวลาไล่เลี่ยกันในอีกทวีปหนึ่ง นักปรัชญาชาวอเมริกันที่มีชื่อว่า ชาร์ลส์ แซนเดอร์ส เพียร์ส (Charles Sanders Peirce) ก็ได้ศึกษาแนวคิดทางด้านสัญศาสตร์ด้วยเช่นกัน หลักแนวคิดสัญศาสตร์ ของ เฟอร์ดินองด์ เดอ โซซูร์ และของ ชาร์ลส์ แซนเดอร์ส เพียร์ส มีความคล้ายคลึงกันและมีบางประเด็นที่แตกต่างกันดังนี้ เริ่มจากที่ โซซูร์ ได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 2 ส่วน ที่ก่อให้เกิดเป็น สัญญะ ไว้ว่าต้องเกิดจากความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันของ ส่วนที่ 1 ความหมาย สัญญะ (Signified) ซึ่งก็คือภาพมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นในความคิด กับส่วนที่ 2 รูปสัญญะ (Signifier) ซึ่งก็คือตัวแทนสัญญะ เป็นหลักฐานทางกายภาพ เช่น ตัวอักษร รูปถ่าย หรือ เสียง เป็นต้น อีกด้านหนึ่ง เพียร์ส ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ที่ประสานรวมกันเป็นสัญญะ ว่าเกิดจากความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันของ ส่วนที่ 1 ที่เป็น ตัววัตถุสัญญะ (Object) เพียร์ส เห็นว่า สัญญะ ไม่ใช่ผลลัพธ์ แต่สัญญะ คือ วัตถุสัญญะ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เป็น สัญญะ ส่วนที่ 2 ตัวแทนสัญญะ (Representamen) หรือ (Sign) นั้นทำหน้าที่เดียวกันกับ รูปสัญญะ (Signifier) ในทฤษฎีของ โซซูร์ และส่วนที่ 3 การตีความ (Interpretant) หรือ (User) ก็เป็นเหมือนกับ ความหมายสัญญะ (Signified) ในทฤษฎีของ โซซูร์ เช่นกัน มุมมองที่แตกต่างกันของทั้งสองอาจมาจากพื้นฐานความสนใจส่วนบุคคล ซึ่ง โซซูร์ เป็นนักภาษาศาสตร์ จึงทำให้เขาสนใจในเรื่อง สัญญะ ที่เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างภาษา ในขณะที่ เพียร์ส เป็นนักปรัชญาที่สนใจว่าเราทำความเข้าใจความหมายของคำรอบๆตัวเราได้อย่างไรซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และวัฒนธรรมของแต่ละคนที่จะทำให้เกิด การตีความ (Interpretant) นั้นไม่ตายตัว นอกจากนี้ เพียร์ส ยังจำแนกสัญญะออกเป็น 3 ระยะที่สัมพันธ์กับวัตถุจริง คือ 1) Icon เป็นสัญญะที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับตัววัตถุ เช่น ภาพถ่าย หรือภาพวาดที่มีความเหมือนกับวัตถุจริง 2) Index เป็นสัญญะที่มีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับตัววัตถุ เช่น ป้ายจราจรรูปคนข้ามถนนที่ตั้งอยู่ตรงทางม้าลาย สื่อถึงจุดข้ามถนน และภาพควัน สื่อถึงไฟ และสุดท้าย 3) Symbol เป็นสัญญะที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัววัตถุจริง การทำความเข้าใจต้องอาศัยการเรียนรู้ เช่น รูปเครื่องหมายบอกสีแดงสื่อถึงกาชาด หรือตัวอักษรภาษาอังกฤษ CAT สื่อถึงแมว (Crow, 2003)

3.3 การสร้างสรรค์ภาพ

วิธีการสร้างสรรค์ภาพเพื่อใช้ในการดึงดูดความสนใจของผู้ชมจากแนวคิดของ Stoklossa (2007) มีการแนะนำวิธีการ 10 วิธี เพื่อใช้สร้างสรรค์ภาพที่มีความน่าดึงดูดใจ โดยวิธีการสร้างสรรค์ทั้ง 10 วิธี มีดังต่อไปนี้ 1. สร้างสรรค์ภาพและพื้นภาพ (Figure and Ground) 2. สร้างสรรค์ภาพ 2 และ 3 มิติ (Two and Three Dimensions) 3. สร้างภาพพื้นหน้าและพื้นหลัง (Foreground and Background) 4. สร้างสรรค์ภาพขนาดใหญ่และเล็ก (Big and Small) 5. สร้างสรรค์องค์ประกอบภาพ (Compositions) 6. สร้างสรรค์ฉากแสดง (Setting up A Scene) 7. สร้างสรรค์ภาพตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Seeing in Context) 8. สร้างภาพลายเส้น (Outlines) 9. สร้างสรรค์ภาพและคำ (Words and Pictures) และ 10. สร้างสรรค์ภาพ ณ จุดนำเสนอ (On the Spot)

3.4 กระณีศึกษา

กระณีศึกษาเป็นทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยใช้หลักการสืบค้น

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

แหล่งข้อมูล 6 รูปแบบ ตามแนวทางของ Yin (2003) ได้แก่ การสืบค้นจาก 1) Documentation (เอกสาร ข้อมูล) 2) Archival Records (บันทึกข้อมูล) 3) Interview (การสัมภาษณ์) 4) Direct Observations (การสังเกตการณ์ทางตรง) 5) Participant-Observation (การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม) และ 6) Physical Artifacts (วัตถุทางกายภาพ) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 6 รูปแบบเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นกรณีศึกษา

3.5 โปสเตอร์

โปสเตอร์ที่สื่อสารได้ดีจากเอกสารวิชาการของ Colorado State University Extension (2010) เสนอว่าควรประกอบด้วยคุณสมบัติ 6 ข้อ คือ 1) เล่าเรื่อง 2) อ่านได้จากระยะไกล 3) น่าสนใจดึงดูดสายตา 4) ออกแบบอย่างเรียบง่ายไม่รก 5) ใช้ภาษาเข้าใจง่ายและรูปภาพที่สื่อสาร 6) กระชับประเด็นสำคัญที่จะสื่อสาร นอกจากนี้ในส่วนเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีส่วนสำคัญในการออกแบบโปสเตอร์และต้องการกล่าวถึง คือการเขียนพาดหัว (Headline) จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เคยทำงานเป็นผู้กำกับศิลป์ในบริษัทโฆษณา ได้เห็นความสำคัญของการเขียนคำพาดหัวและได้เคยถูกสอนว่าให้คิดถึงการใช้คำพาดหัวที่ส่งเสริมจินตนาการ สอดคล้องกับภาพที่ใช้สื่อสารในงานออกแบบโฆษณา อย่าใช้คำพาดหัวที่แปลความหรืออธิบายความตามภาพที่ใช้ในการออกแบบ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องหลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารจากกรณีศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการประกวดระดับนานาชาติเป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เริ่มจากการศึกษา เอกสาร บทความ และตำรา (Documentation) ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยและศึกษาลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลในอดีต (Archival Records) เพื่อนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาสร้างเป็นกรณีศึกษา (Case study) สำหรับใช้เป็นโจทย์ ในการออกแบบ จากนั้นทำการถ่ายทอดหลักการออกแบบสร้างสรรค์ที่วิเคราะห์มาเพื่อให้กลุ่มนักศึกษานำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการออกแบบ โดยในระหว่างการออกแบบมีการพูดคุยสัมภาษณ์ (Interview) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการออกแบบ สังเกตพฤติกรรมทั้งแบบทางตรง (Direct Observations) และการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม (Participant-Observation) ของกลุ่มนักศึกษาเพื่อเก็บเป็นข้อมูลการวิจัย นำวิธีการสร้างผลงานที่ประสบความสำเร็จ (The best practice) และชิ้นผลงาน (Physical Artifacts) ที่ประสบความสำเร็จได้รับรางวัล มาวิเคราะห์สรุปเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่ดีที่สุดในการออกแบบ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกมาเป็นหลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร

5. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในระหว่างการปฏิบัติการออกแบบภายใต้โจทย์ที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือนักศึกษา หลักสูตรออกแบบนิเทศศิลป์ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ลงทะเบียนเข้าเรียนในรายวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ 2 (ICCD 245 Communication Design II) ในปีการศึกษา 2556 และ ปีการศึกษา 2557 รวมจำนวน 48 คน ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 16 เดือน โดยแบ่งการศึกษาและเก็บข้อมูลออกเป็น 2 กรณีศึกษา

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

6. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

6.1.1 ผู้วิจัยศึกษาแผนการสอนในรายวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ 2 วางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการทำการวิจัยในชั้นเรียน ค้นคว้าหลักการออกแบบเรขศิลป์และนิเทศศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโปสเตอร์ รวมถึงเสาะหา ศึกษาและคัดเลือกโจทย์จากการประกวดออกแบบโปสเตอร์ในระดับนานาชาติที่เหมาะสมกับการนำมาเป็นกรณีศึกษา วิเคราะห์หาหลักการจากผลงานที่ได้รับรางวัลสูงสุดจากการประกวดในอดีตย้อนกลับไป 2 ปี

6.2 ขั้นตอนที่ 2 สร้างกรณีศึกษาที่ 1

6.2.1 นำโจทย์การประกวดออกแบบโปสเตอร์ที่ผ่านการคัดเลือกแล้วมาให้ให้นักศึกษาทดลองทำการออกแบบภายใต้การสอน สังเกตการณ์ และให้คำแนะนำจากผู้วิจัย พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างผลงานที่ได้รับรางวัลในอดีต

6.2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพผลงานการออกแบบโปสเตอร์ของนักศึกษาในด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ความงาม เนื้อหาที่สอดคล้องกับโจทย์ และความถูกต้องของรูปแบบการส่งประกวดตามกฎหมายกติกาการประกวดได้กำหนดไว้

6.2.3 ส่งผลงานออกแบบโปสเตอร์ของนักศึกษาเข้าประกวดเพื่อทดสอบคุณภาพของผลงาน ภายใต้การตัดสินของผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาและนักออกแบบระดับนานาชาติ

6.3 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลเพื่อสรุปกรณีศึกษาที่ 1

6.3.1 นำผลลัพธ์ที่ประสบความสำเร็จโดยได้รับรางวัลสูงสุดในการประกวด คือ รางวัล 1 ใน Top 10 Posters มาวิเคราะห์หาหลักการออกแบบที่ทำให้ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ

6.4 ขั้นตอนที่ 4 สร้างกรณีศึกษาที่ 2

6.4.1 นำโจทย์การประกวดออกแบบโปสเตอร์จากโครงการเดิมภายใต้โจทย์ประจำปีในหัวข้อใหม่มาให้ นักศึกษากลุ่มใหม่ทดลองทำการออกแบบภายใต้การควบคุม สังเกตการณ์ และให้คำแนะนำจากผู้วิจัย

6.4.2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพผลงานการออกแบบโปสเตอร์ของนักศึกษาในด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ความงาม เนื้อหาที่สอดคล้องกับโจทย์ และความถูกต้องของรูปแบบการส่งประกวดตามกฎหมายกติกา

6.4.3 ส่งผลงานออกแบบโปสเตอร์ของนักศึกษาเข้าประกวดเพื่อการทดสอบคุณภาพของผลงาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาและนักออกแบบระดับนานาชาติ เป็นผู้ตัดสินผลงานอีกเป็นครั้งที่ 2

6.5 ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ผลเพื่อสรุปกรณีศึกษาที่ 2

6.5.1 นำผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลสูงสุดมาวิเคราะห์หาหลักการออกแบบที่ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน

6.6 ขั้นตอนที่ 6 สรุปผล

6.6.1 เสนอผลลัพธ์ หลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร ที่ประสบผลสำเร็จในระดับสากล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์ผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลสูงสุดในปี ค.ศ. 2011 และ ค.ศ. 2012

ผู้วิจัยศึกษาผลงานที่ได้รับรางวัลสูงสุด (Top 10 Posters) จากการประกวดออกแบบโปสเตอร์ (Poster 4 tomorrow) จำนวน 20 ผลงาน โดยศึกษาถึงประเภทของสัญลักษณ์และชนิดของสื่อที่ใช้ในการออกแบบ มีดังต่อไปนี้

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ชื่อผู้ออกแบบ / ชื่องาน	ชื่อประเทศ	ประเภทของสัญลักษณ์	ชนิดของสื่อ
Fuentes Mario / "Bad signs"	Ecuador	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Romero Moises / "Education 4 All"	Mexico	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Hartwig Sarah / "Education rewards"	Germany	Icon, Index and Symbol	Illustration and Typography
Seylan Ali / "Light in Darkness"	Turkey	Icon and Symbol	Photography and Typography
Sunnerberg Constantin / "N/A"	Belgium	Icon, Index and Symbol	Illustration
Junge Abby / "Basic"	Israel	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Perez Javier / "Hello, my name is"	Ecuador	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Stolinska Malgorzata / "Play-ground"	Poland	Symbol	Photography and Typography
Schoucair Marianne / "Right to education"	United States	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Kellosalo Teija / "Change"	Austria	Icon, Index and Symbol	Illustration and Typography

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ผลงานโปสเตอร์ที่ได้รับรางวัลผลงานดีที่สุด 10 ผลงาน (Top 10 Posters) จากการประกวดภายใต้หัวข้อ Right to Education ในปี ค.ศ. 2011

ชื่อผู้ออกแบบ / ชื่องาน	ชื่อประเทศ	ประเภทของสัญลักษณ์	ชนิดของสื่อ
K.H. Dalida / "Woman is not an object"	Bosnia and Herzegovina	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Lacour Louise / "Hard to see"	France	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Gilbert Morgan / "Thank you"	France	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Riedmann Elias / "Stand Up"	Austria	Index and Symbol	Illustration
Caselli Fabio / "Gender (In) equity"	Switzerland	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Le Eric / "Stereotype This!"	Australia	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Yan Ruonan / "Stop Ignoring"	China	Icon, Index and Symbol	Typography
Batashan Anastasiya / "I want to choose my life"	Russia	Icon and Symbol	Illustration and Typography

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

Les Hameons Cibles Les Hamecons / "Marilyn Guevara"	France	Icon, Index and Symbol	Photography and Typography
Donoso Fabian / "Spikes"	Chile	Icon, Index and Symbol	Illustration

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ผลงานโปสเตอร์ที่ได้รับรางวัลผลงานที่ดีที่สุด 10 ผลงาน (Top 10 Posters) จากการประกวดภายใต้หัวข้อ Gender Equality ในปี ค.ศ. 2012

7.1.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์และชนิดสื่อที่ใช้ในงานออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์

ประเภทของสัญลักษณ์ที่ใช้ในผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลมีดังต่อไปนี้ ผลงานที่มีจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 80 ประกอบด้วยสัญลักษณ์ครบทั้ง 3 ประเภท (Icon, Index and Symbol) รองลงมาคือร้อยละ 10 ของผลงานออกแบบ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ประเภทคือ Icon และ Symbol อันดับสุดท้ายคือร้อยละ 5 ของผลงาน ประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ประเภทคือ Index และ Symbol ซึ่งมีจำนวนอัตราส่วนร้อยละ 5 เท่ากับผลงานออกแบบที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ Symbol เพียงอย่างเดียว

ชนิดสื่อที่ใช้ออกแบบ จำนวนมากที่สุดร้อยละ 65 ใช้สื่อภาพถ่ายประกอบกับตัวอักษร (Photography and Typography) รองลงมาร้อยละ 15 ของผลงานใช้สื่อตัวอักษรประกอบการวาดภาพประกอบ (Typography and Illustration) และในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 15 ของผลงานออกแบบ ใช้สื่อภาพประกอบ (Illustration) เพียงอย่างเดียว สุดท้าย สื่อที่ใช้ในการออกแบบน้อยที่สุด ร้อยละ 5 คือ สื่อตัวอักษร (Typography) เพียงอย่างเดียว

จึงสรุปเป็นแนวทางได้ว่าผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัล ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบครบทั้ง 3 ประเภทเพื่อช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมไปถึงชนิดของสื่อที่ใช้ในการออกแบบมากที่สุดร้อยละ 65 ใช้สื่อชนิดภาพถ่ายและตัวอักษร โดยแนวทางการใช้หลักสัญลักษณ์และการใช้สื่อที่ได้จากการศึกษานี้ได้ถูกนำไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักการในการออกแบบโปสเตอร์ในกรณีศึกษาที่ 1

7.1.2 การวิเคราะห์ การกำกับศิลป์ด้วยแนวคิดทางการออกแบบโฆษณาของ Mahon (2010)

การวิเคราะห์การกำกับศิลป์ของผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลสูงสุดของทั้งสองปี จำนวน 20 ผลงานพบว่าวิธีการกำกับศิลป์ 7 ข้อ ครอบคลุมผลงานโปสเตอร์สร้างสรรค์ที่ได้รับรางวัล ขึ้นอยู่กับทางเลือกนำมาใช้ให้สอดคล้องกับคอนเซ็ปต์ของงานออกแบบ และพบว่าวิธีการข้อที่ 8 การก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ติดตราสินค้านั้น ไม่สอดคล้องกับแนวทางการประกวดของโครงการนี้ แต่เมื่อศึกษาจากผลงานที่ได้รับรางวัล ผู้วิจัยได้ค้นพบว่าหัวข้อที่ 8 นั้น สามารถแทนที่ได้ด้วยเรื่อง การนำเสนอภาพและเนื้อหาที่เด่นชัดภาพความรุนแรง จึงจะเหมาะสมกับโจทย์การออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ ของโครงการประกวด (Poster for tomorrow)

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างกรณีศึกษาที่ 1

ผู้วิจัยวิเคราะห์โจทย์การประกวดออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ประจำปี ค.ศ. 2013 หัวข้อ "บ้านสำหรับทุกคน" โดยผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการออกแบบ ทำความเข้าใจโจทย์อย่างละเอียด จากนั้นอธิบายหัวข้อการประกวดให้นักศึกษาได้ฟัง พร้อมทั้งยกตัวอย่างเนื้อหาที่เป็นกระแสสังคมในหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับหัวข้อการประกวด ผู้วิจัยได้นำวิธีการสร้าง แผนผังความคิด (Mind Mapping) มาให้นักศึกษาทำการค้นหาความคิดที่เชื่อมโยงกับหัวข้อการประกวดเพื่อให้นักศึกษาแต่ละคนเห็นความเป็นไปได้ที่หลากหลายในการเลือกสารที่ต้องการจะสื่อ เมื่อนักศึกษาได้สารที่ต้องการจะสื่อแล้ว ผู้วิจัยจัดให้มีการระดมสมอง (Brainstorming) โดย

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 7 ถึง 8 คน เพื่อร่วมกันแบ่งปันข้อมูลจากการศึกษาสารที่ต้องการจะสื่อโดยนักศึกษาทำการ วิเคราะห์ วิเคราะห์ คัดกรองและต่อยอด สารที่ต้องการจะสื่อของแต่ละบุคคลร่วมกันภายในกลุ่มของตนเองเพื่อให้ได้สารที่สร้างสรรค์และตรงประเด็นสามารถนำไปใช้ในการออกแบบได้อย่างถูกต้อง

7.2.1 การปฏิบัติการออกแบบ

นักศึกษานำศึกษาโจทย์ของโครงการประกวด และนำสารที่ได้จากการระดมสมองไปพัฒนาต่อเป็นภาพร่างด้วยลายเส้น จำนวน 5 ถึง 10 แบบ โดยปฏิบัติตามหลักการกำกับศิลป์ การสร้างสรรค์ภาพ และหลักสัญลักษณ์ภายใต้การควบคุม วิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานออกแบบของผู้วิจัย โดยหลักการกำกับศิลป์ที่ได้จากการปรับและประยุกต์จากหลักการของ Mahon (2010) มีด้วยกัน 8 ข้อคือ 1) มองมุมต่าง 2) ทำในวิธีที่แตกต่าง หรือสร้างความประหลาดใจให้ผู้รับชม 3) เปิดให้ผู้รับชมได้ค้นพบความหมายที่แฝงอยู่ หรือ สร้างเรื่อง ความหมายซ้อน 4) ภาพที่ต้องตีความหมาย 5) สร้างการเรียงลำดับมุมมองของภาพ 6) สร้างสรรค์ภาพที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก 7) เรียบง่ายและไม่เกินกว่าเหตุ 8) จัดวางภาพความรุนแรง

นอกจากนี้ยังมีการนำวิธีการสร้างสรรค์ภาพ ที่มีความน่าดึงดูดใจ 10 วิธี ของ Stoklossa (2007) มาเลือกใช้ในการออกแบบ ดังต่อไปนี้ 1) สร้างสรรค์ภาพและพื้นภาพ 2) สร้างสรรค์ภาพแบบ 2 และ 3 มิติ 3) สร้างภาพพื้นหน้าและพื้นหลัง 4) สร้างสรรค์ภาพขนาดใหญ่และเล็ก 5) สร้างสรรค์องค์ประกอบภาพ 6) สร้างสรรค์ฉากแสดง 7) สร้างสรรค์ภาพตามเนื้อหาที่ปรากฏ 8) สร้างภาพลายเส้น 9) สร้างสรรค์ภาพและคำ และ 10) สร้างสรรค์ภาพ ณ จุดนำเสนอ

เมื่อพิจารณา หลักการกำกับศิลป์ วิธีการสร้างสรรค์ภาพ และทฤษฎีสัญศาสตร์ โดยผ่านการควบคุม และแนะนำการออกแบบจากผู้วิจัยแล้ว ผู้วิจัยยังต้องทำการวิจารณ์ คัดกรองและแนะนำแนวทางในการปรับปรุงผลงานออกแบบให้กับนักศึกษาเป็นรายบุคคล นักศึกษานำคำแนะนำที่ได้ไปประยุกต์เป็นแบบร่างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้ภาพและตัวอักษรที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ต่อด้วยการตรวจสอบ คัดกรองและพัฒนาแบบร่างของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยแต่ละรายจะต้องผ่านการตรวจสอบปรับแก้เป็นจำนวน 6 ถึง 8 ครั้ง จนกว่าจะได้ภาพและข้อความตรงตามสารที่ต้องการจะสื่อ สุดท้ายผลงานออกแบบโปสเตอร์ของแต่ละบุคคลถูกคัดเลือกเหลือเพียงผลงานที่ดีที่สุดเพียงชิ้นงานเดียว และงานออกแบบต้องถูกตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งในเรื่องของการนำเสนอภาพที่มีผลกระทบต่อความสนใจของผู้ชมและเนื้อหาที่สร้างสรรค์ จัดวางภาพความรุนแรง รวมถึงการตอบโจทย์ที่ตรงตามเป้าหมาย

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปกรณีศึกษาที่ 1

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ภาพที่ 1 ผลงานที่ได้รับรางวัล “Top 10 Posters” ในการประกวด Poster for tomorrow 2013 ออกแบบโดย Ms. Bunsopis Prim ควบคุมการออกแบบโดย อ. เพิ่มศักดิ์ สุวรรณทัต

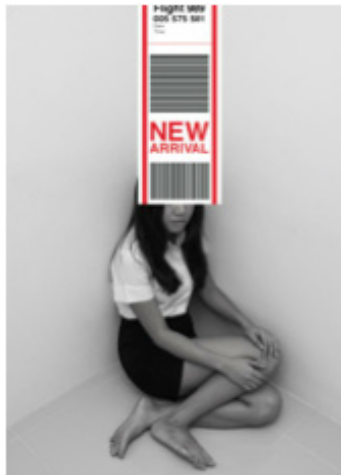
- 1) ประเภทของสัญลักษณ์ที่ใช้ในผลงานออกแบบ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ครบทั้ง 3 ประเภท (Icon, Index and Symbol)
- 2) ชนิดสื่อที่ใช้ออกแบบ ใช้สื่อภาพถ่ายประกอบกับตัวอักษรและภาพประกอบ (Photography, Typography and Illustration) โดยภาพถ่ายสื่อถึงความเป็นจริง ตัวอักษรลายมือสื่อถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับคน และภาพลายเส้นคล้ายแปลนบ้านสื่อถึงบ้านที่ไม่มีจริง
- 3) การสร้างสรรค์ภาพ ใช้วิธีสร้างสรรค์ฉากแสดง (Setting up A Scene) และวิธีสร้างสรรค์ภาพตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Seeing in Context)
- 4) วิธีในการนำเสนอ ใช้หลักการเปิดให้ผู้รับชมได้ค้นพบความหมายที่แฝงอยู่ (Give the audience something to discover) หลักการใช้ภาพที่ต้องตีความหมาย (Using ambiguous imagery) หลักการสร้างสรรค์ภาพที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก (Creating visual impact) หลักการเรียบง่ายและไม่เกินกว่าเหตุ (Simplicity and understatement) และงดเว้นภาพความรุนแรง (To avoid graphic violence)
- 5) การเขียนคำพาดหัว ใช้ตัวอักษรแสดงบนพื้นในรูปภาพ ในลักษณะเขียนเป็นลายมือเป็นคำว่า Bedroom, Living room Bathroom, Kitchen และ Entrance โดยทุกคำสื่อถึงความเป็นบ้าน (Home) โดยไม่มีข้อความคำว่าบ้านและไม่มีรูปบ้าน เพื่อเปิดให้ผู้ชมได้ใช้จินตนาการไปกับโปสเตอร์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างกรณีศึกษาที่ 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์โจทย์การประกวดออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์ประจำปี ค.ศ. 2014 หัวข้อ “สิทธิในการทำงาน” โดยผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการออกแบบ ในครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยการแสดงกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จจากการที่ผลงานของนักศึกษาปีที่ผ่านมามีได้รับรางวัลสูงสุด (Top 10 Posters) เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาในกลุ่มใหม่ที่มาทำการออกแบบในครั้งนี้ ต่อจากนั้นจึงเริ่มทำตามขั้นตอนในรูปแบบเดิม เช่น ให้นักศึกษาแต่ละคนทำการค้นหาความคิดที่เชื่อมโยงกับหัวข้อการประกวดด้วยการทำแผนผังความคิด (Mind Mapping) และจัดให้มีการระดมสมอง (Brainstorming) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย ในการปฏิบัติการออกแบบ ผู้วิจัยยังคงให้นักศึกษาพัฒนาความคิดต่อจนเป็นภาพร่างด้วยลายเส้น จำนวน 5 ถึง 10 แบบ โดยปฏิบัติตามหลักการกำกับศิลป์ การสร้างสรรค์ภาพ และหลักสัณฐานศาสตร์ ภายใต้การควบคุม วิเคราะห์ และวิจารณ์ผลงานออกแบบของผู้วิจัย โดยแต่ละรายจะต้องผ่านการตรวจสอบปรับแก้เป็นจำนวน 6 ถึง 8 ครั้ง จนกว่าจะได้ภาพและข้อความตรงตามสารที่ต้องการจะสื่อ สุดท้ายผลงานออกแบบโปสเตอร์ของแต่ละบุคคลถูกคัดเลือกเหลือเพียงผลงานที่ดีที่สุดเพียงชิ้นงานเดียว และงานออกแบบต้องถูกตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งในเรื่องของการนำเสนอภาพที่มีผลกระทบต่อความสนใจของผู้ชมและเนื้อหาที่สร้างสรรค์ชัดเจน ภาพความรุนแรง รวมถึงการตอบโต้ที่ตรงตามเป้าหมาย

7.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปกรณีศึกษาที่ 2

ภาพที่ 2 ผลงานที่ได้รับรางวัล “Top 10 Posters” จากการประกวด Poster for tomorrow 2014 ออกแบบโดย Mr. Piyanuttapool Tuwanon ควบคุมการออกแบบโดย อ. เพ็ญศักดิ์ สุวรรณทัต

- 1) ประเภทของสัญลักษณ์ที่ใช้ในผลงานออกแบบ ประกอบด้วยสัญลักษณ์ครบทั้ง 3 ประเภท (Icon, Index and Symbol)
- 2) ชนิดสื่อที่ใช้ออกแบบ ใช้สื่อภาพถ่ายประกอบกับตัวอักษรและภาพประกอบ (Photography, Typography and Illustration) โดยภาพถ่ายคนสื่อถึงความเป็นจริง ตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์สื่อถึงความชัดเจน เป็นทางการ และภาพประกอบที่เป็นภาพบาร์โค้ดสื่อถึงการพาณิชย์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

3) การสร้างสรรค์ภาพ ใช้วิธีสร้างสรรค์ฉากแสดง (Setting up A Scene) และ วิธีสร้างภาพพื้นหน้าและพื้นหลัง (Foreground and Background)

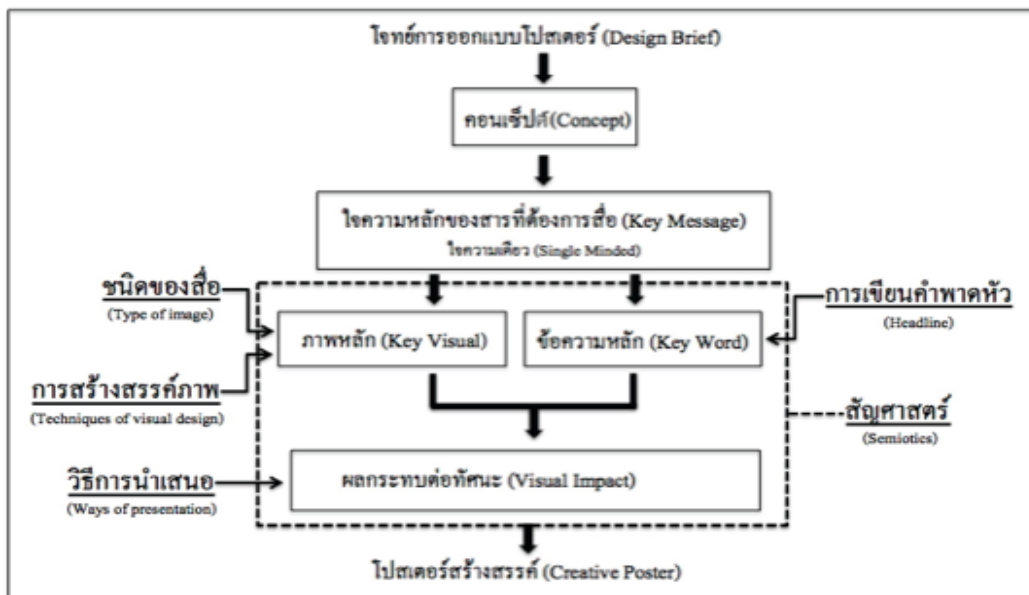
4) วิธีในการนำเสนอ ใช้หลักการเปิดให้ผู้รับชมได้ค้นพบความหมายที่แฝงอยู่ (Give the audience something to discover) หลักการใช้ภาพที่ต้องตีความหมาย (Using ambiguous imagery) หลักการสร้างสรรค์ภาพที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึก (Creating visual impact) หลักการเรียบง่ายและไม่เกินกว่าเหตุ (Simplicity and understatement) และ งดเว้นภาพความรุนแรง (To avoid graphic violence)

5) การเขียนคำพาดหัว

ตัวอักษรถูกพิมพ์บนแถบสติ๊กเกอร์บาร์โค้ด เป็นคำว่า “New Arrival” “มาถึงใหม่” สื่อถึงความเป็นสินค้า แถบบาร์โค้ดสีดำแดงถูกปิดทับบนภาพขาวดำบนหน้าหญิงสาวที่นั่งชิดมูฮอง เป็นการบอกใบ้ว่าสิทธิกับงานที่สื่อถึงในภาพนี้มีความไม่เป็นธรรมกับสตรี ภาพและคำพาดหัวเปิดให้ผู้ชมได้ใช้จินตนาการไปกับโปสเตอร์

8. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลจากการที่ทั้ง 2 กรณีศึกษามีผลงานออกแบบที่ได้รับรางวัลสูงสุด เป็น 1 ใน 10 โปสเตอร์ที่ดีที่สุดจากผลงานที่ส่งเข้าประกวดโดยนักออกแบบมืออาชีพและมือสมัครเล่นจากทั่วโลกเป็นเวลาถึงสองปีติดต่อกันได้ค้นพบและได้ข้อสรุปว่า หลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) วิธีในการนำเสนอ 2) เทคนิคในการสร้างสรรค์ภาพ 3) การใช้สัญลักษณ์ 4) ชนิดของสื่อ และ 5) คำพาดหัว โดยหลังจากการได้รับโจทย์และวิเคราะห์โจทย์เพื่อหาใจความหลักของสารที่ต้องการจะสื่อแล้ว ขั้นตอนสำคัญคือการออกแบบ ซึ่งการนำหลักการออกแบบที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับขั้นตอนการออกแบบมาใช้ในการพัฒนาผลงานออกแบบมีส่วนทำให้การออกแบบโปสเตอร์ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้

ภาพที่ 3 หลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับขั้นตอนการออกแบบ

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

นอกจากนี้หลังจากการวิจัยสิ้นสุดแล้วผู้วิจัยนำหลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารไปสอนและให้นักศึกษานำหลักการไปใช้ออกแบบโปสเตอร์เพื่อส่งประกวดผลงานในโครงการ Poster 4 Tomorrow ในปี ค.ศ. 2015 ภายใต้หัวข้อ “สิทธิด้านสาธารณสุข” (Right to Healthcare) ผลลัพธ์ที่ได้คือผลงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ 2 ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่วงรอบสุดท้ายเป็นผลงานดีเด่น 100 ผลงาน ที่ได้รับการเผยแพร่ในเว็บไซต์ www.poster4tomorrow.org และให้ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการสัญจร ตามเมืองต่างๆ ในหลายๆ ทวีป โดยในปี 2015 มีผลงานของนักศึกษาได้รับคัดเลือกให้เข้ารอบสุดท้ายเป็นผลงานดีเด่น 100 ผลงาน ถึง 2 ผลงาน จากโปสเตอร์ที่ถูกส่งเข้าประกวดจากทั่วโลก จำนวน 4,980 ผลงาน เป็นจำนวนมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา จึงนับได้ว่าหลักการออกแบบโปสเตอร์สร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร มีคุณภาพดีในระดับสากล เพราะผลงานที่นำหลักการนี้ไปใช้ในการออกแบบได้ผ่านการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลสูงสุดและรางวัลระดับรองลงมาเป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างมากในการประกวดผลงานออกแบบระดับนานาชาติ ดังนั้นผู้ออกแบบผลงานที่ส่งประกวดต้องมีความเข้าใจในภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี เพราะต้องทำการศึกษาโจทย์และกติกาการประกวดที่เป็นภาษาอังกฤษและทำการวิเคราะห์โจทย์ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้ออกแบบต้องฝึกฝนทบทวนภาษาอังกฤษและสื่อนิเทศศิลป์ที่เป็นภาษาอังกฤษอยู่อย่างสม่ำเสมอเพราะไม่ใช่แค่เพียงเข้าใจเนื้อหาข้อมูลภาษาอังกฤษอย่างเดียวแต่ต้องเข้าใจวิธีการออกแบบและการนำเสนอในการแปลความหมายของโจทย์ที่ได้รับให้ออกมาเป็นสารที่ต้องการจะสื่ออย่างสร้างสรรค์ ในบริบทที่เป็นสากลอีกด้วย

บรรณานุกรม

- Crow D. (2003). **Visible Signs** David Crow. Lausanne: AVA Publishing SA.
- Mahon N. (2010). **Basic Advertising 02 Art Direction**. Lausanne: AVA Publishing SA.
- Stoklossa, U. (2007). **Advertising New Techniques for Visual Seduction**. In. T. Rempen (Ed.), London: Thames & Hudson Ltd.
- Victorian Curriculum and Assessment Authority. (2012). **Visual Communication Design Victorian Certificate of Education Study Design**. Victoria: Victorian Curriculum and Assessment Authority.
- Yin, R. K. (2003). **Case Study Research Design and Methods**. London: Sage.
- 4 Tomorrow association. (2013). **A Home for Everyone**. Paris: Editions Odyssee.
- 4 Tomorrow association. (2014). **Right to Work/Poster for tomorrow**. Paris: Editions Odyssee.
- 4 Tomorrow association. (2015). **Right to Healthcare/Poster for tomorrow**. Paris: Editions Odyssee.

เว็บไซต์

- Colorado State University. (2010). **Poster Design Tips and Techniques**. Retrieved : August 10, 2016 from <http://www.extension.colostate.edu> Poster for tomorrow (2013). **2013 Competition Regulations: A Home for Everyone**. Retrieved : August 20, 2012 from <http://www.posterfortomorrow.org>
- Poster for tomorrow (2014). **2014 Contest Regulations: Work Right**. Retrieved : July 25, 2013 from <http://www.posterfortomorrow.org>
- Poster for tomorrow. (2015). **2015 Competition Regulations: Universal access to healthcare now**. Retrieved : August 25, 2014 from <http://www.posterfortomorrow.org>